

Vejlby-Risskov 1944

Af Knud Erik Balle

I efteråret 1944 var Aarhus præget af uro og kriminalitet. Det danske politi var blevet taget af den tyske besættelsesmagt 19. september 1944. Det tyske Hilfspolizei (HIPO) koncentrerede sig udelukkende om at jage sabotører og de nyoprettede lokale vagtværn havde ingen erfaring med kriminalitetsbekæmpelse.

1943-1944 var krigen for alvor kommet til Vejlby-Risskov. Pastor Carl Bay, Risskov Kirke, blev i december 1943 fængslet af Gestapo for at prædike frihed.

Den 13. januar 1944 blev tandtekniker Leo Kæraa's hustru, Doris, dræbt af Gestapo i familiens villa på Krathusvej. Leo Kæraa selv blev hårdt såret bragt til Amtssygehuset og tilbragte resten af krigen i tysk fangenskab.

4. juli 1944 klokken 13.47 raslede de fleste vinduer i Vejlby-Risskov og kalkpuds faldt af væggene. En tysk ammunitionslægter i Aarhus Havn var sprunget i luften. Trykbølgen kunne mærkes særlig kraftigt langs Nordre Strandvejs vandside. Og braget kunne høres helt til Femmøller.

31. oktober 1944 omkring klokken tolv fløj to engelske Mosquito jagerbombefly i ekstrem lav højde og stor fart hen over Risskov. De vendte rundt ude over Egå enge og kom larmende tilbage i samme lave højde. Gestapos hovedkvarter på Aarhus Universitet var under angreb. Så lød luftalarmen og det tyske luftværnsskyts bragede løs ved Risskov Skole.

Ulvetider

Utrygheden bredte sig i den danske befolkning efter politiets forsvinden. Likvideringer og clearingmord forekom over hele landet. Væbnede sammenstød mellem frihedskæmpere og tyske soldater eller deres danske håndlangere var almindelige i større byer. Kriminelle havde frit spil. Almindelige mennesker gik ikke på gaden efter mørkets frembrud, med mindre det var absolut nødvendigt. Man lukkede nødtigt sin dør op for fremmede om aftenen.

Dramatik på Grenå Landevej:

I gården Nyholm på Grenå Landevej sad amtsrådsmedlem, landbrugskonsulent Christian Peder Lauridsen sammen med sin hustru, Maren, den 19. december 1944 og nød aftenkaffen på kontoret. Omkring klokken 20 ringede det på døren, og fru gik ud for at lukke op.

Straks hun kom ud i entreen, hørte hun et smæld og følte en skarp smerte på siden af hovedet. Hun løb tilbage til kontoret med

blodet flydende ned ad ansigtet og råbte: "Jeg er blevet skudt!" Hendes mand ringede straks efter læge og ambulance, hvorefter han gik ud for at se, hvem der kunne have skudt, men fandt ingen spor efter eventuelle gerningsmænd. Fru Lauridsen blev kørt til Amtssygehuset, hvor man konstaterede, at hun havde fået et skudsår.

Risskov Vagtværn blev kaldt til gården, men trods grundig undersøgelse af entreen fandt man ikke spor af kuglen, som havde såret fru Lauridsen.

Nogle naboer mente at have hørt skud, men hr. Lauridsen havde ikke selv bemærket noget. Der skulle også have været observeret en person løbe hen ad Grenå Landevej på det tidspunkt, hvor skuddet menes affyret.

Det var ikke sandsynligt, at skuddet kom gennem entredøren, som var med glasrude. Snarere blev skuddet afgivet gennem et vindue på havesiden af entreen. Dette vindue stod på klem.

En uges tid senere indså man, at når der hverken var spor efter kugle eller gerningsmand, så måtte man søge en anden årsag til fru Lauridsens sår. Det viste sig, at hun 14 dage forinden havde fået en hjernerystelse ved et færdselsuheld. I perioden op til skudepisoden havde hun haft flere svimmelhedsanfald.

Man antog derfor, at fru Lauridsen havde fået et ildebefindende da hun gik ud i entreen. At hun var faldet og havde slået hovedet mod dørkarmen (smældet hun havde hørt). Hun havde været kortvarigt besvimet og havde derfor ingen erindring om faldet. Blodet fra såret i panden og smældet hun havde hørt fik hende til at tro, at hun var blevet ramt af et skud.

Med de tiltagende clearingmord og schalburgtager i Aarhus, kunne man kun frygte det værste. C. P. Lauridsen var amtsrådsmedlem og dermed en offentlig person. Han kunne sagtens have været et mål for "Peter-gruppens" hærgen. Desuden var en villa i Risskov blevet sprængt i luften ved schalburgtage så sent som 8. december 1944.

Fru Lauridsen kom sig senere fuldstændigt.

Kilder:

AarhusWiki

Karen Pedersen: "Erindringer om en lille piges oplevelser under 2. Verdenskrig"

Den Gamle By: "Aarhus og 2. Verdenskrig"

Morgenavisen Jyllands-Posten: "Få sekunder i en verdenskrig", 17.04.2014

Aarhus Amtstidende: "Amtsraadsmedlem C. P. Lauridsens Hustru saaret af Revolverkugle", 20.12.1944

Aarhus Amtstidende: "Ikke Skud, men Ulykkestilfælde!", 30.12.1944

Fotos:

Wikipedia

Vejlby-Risskov Lokalhistoriske Arkiv